

El voluntariat a la ciutat de Mollerussa. Anàlisi del voluntariat des de la perspectiva de les associacions

Teresa Carnicé. Graduada social. Representant de la Creu Roja.
Laura Sarri. Psicòloga. Representant d'ASPID.

RESUM: Amb la present investigació es pretén fer una radiografia sobre la situació del voluntariat a la ciutat de Mollerussa. L'objectiu principal és obtenir aquesta informació de les entitats que treballen principalment amb voluntariat. Es realitzen 62 entrevistes semiestructurades a les diferents entitats que treballen en diferents àmbits en la ciutat de Mollerussa. Els resultats conclouen que la situació del voluntariat és bona, però la percepció que les mateixes entitats tenen d'aquest voluntariat no correspon a la realitat. També es conclou que el perfil majoritari de les entitats socials és d'una dona major de 65 anys i, en canvi, si s'analitza el conjunt de les entitats entrevistades, aquest perfil del voluntari és paritari amb una edat inferior al 50 anys. Per últim, cal destacar el ric teixit associatiu de la ciutat de Mollerussa, que requereix d'eines per a fomentar el treball en xarxa entre les diferents entitats.

PARAULES CLAU: Voluntariat, dona, treball en xarxa, comunicació, Mollerussa, percepció.

ABSTRACT: This paper presents an in-depth analysis of volunteerism in Mollerussa. The main goal of this research is to source information from local organisations which essentially rely on volunteer work. 62 semi-structured interviews have been conducted with organisations from Mollerussa which are active in different sectors. The results reveal that volunteerism in Mollerussa is in good condition despite the participating organisations' impression that it is otherwise. The profile of the common volunteer in a social organisation is a woman over 65 years old. However, if all participating organisations are taken into account the common profile of a volunteer is inconclusive regarding their gender, but their age range is below 50 years old. Finally, Mollerussa's diversity of associations is highlighted, along with its lack of tools and resources to develop a satisfactory networking environment.

KEYWORDS: Volunteerism, woman, network, communication, Mollerussa, perception.

CONTEXTUALITZACIÓ

La present investigació sorgeix de les reunions realitzades al Consell Social de Mollerussa, en què es parla de la situació actual del voluntariat a les entitats de Mollerussa. Es creu necessari realitzar una radiografia de la situació actual per a poder realitzar accions per potenciar el voluntariat.

La llei del voluntariat el defineix de la següent manera: "el voluntariat [com] un conjunt d'activitats d'interès general, desenvolupat per persones físiques, sempre que [aquestes activitats] no es realitzin dins una relació laboral, funcionarial, mercantil o amb qualsevol altra retribució" (Llei del voluntariat 6/96).

Per tant, els elements comuns que poden trobar-se en diferents definicions són la gratuïtat de l'activitat que desenvolupen de forma lliure les persones en el context d'una entitat que les agrupa. També s'hi poden observar conceptes com la solidaritat, la complementarietat, l'autonomia i la participació. Amb tots aquests elements ja es pot realitzar una definició més completa:

acció voluntària organitzada que es desenvolupa dins una organització sense ànim de lucre realitzada per una persona de manera altruista i solidària, que intervé en la realitat social de les persones, davant de situacions de vulneració, privació o falta de drets o oportunitats per a millorar la seva qualitat de vida, cosa que augmenta la cohesió i la justícia social com a expressió de societat activa organitzada (Plataforma Voluntariat d'Espanya, 2011).

A la vegada aquest voluntariat es troba diferenciat en cinc àmbits:

1. Voluntariat social: l'objectiu és millorar el benestar de les persones, la seva qualitat de vida, tant individualment com col·lectivament. Les funcions i tasques estan caracteritzades per l'acompanyament i l'escolta.

2. Voluntariat comunitari: es promou la participació social i es faciliten canals de participació per a la integració de les persones en la vida quotidiana. Es reforcen les estructures de pertinença als pobles o ciutats (barriades, partides...) i ajuden a construir un teixit en l'entorn més immediat.

3. Voluntariat cultural: es tracta de conservar i difondre la cultura popular, tenint en compte la dinamització i la difusió del patrimoni cultural, la producció cultural o artística i la dinamització cultural comunitària.

4. Voluntariat ambiental: es treballa per a la conservació de recursos naturals i per a la millora de la qualitat ambiental, per això es donen pautes a la societat i es promou la participació en accions dirigides a millorar la situació ambiental.

5. Voluntariat per la solidaritat internacional: es desenvolupen projectes de sensibilització, formació, investigació i incidència política en relació amb els països empobrits i intervencions d'acció humanitària i d'emergència. Les persones que realitzen aquest tipus de voluntariat el fan des de Catalunya i puntualment duen a terme l'acció humanitària i d'emergència al país. En aquest cas es parla de cooperants, les persones estan especialitzades en el tema en concret sobre el qual es realitzarà la intervenció, com, per exemple, l'àrea de salut.

En relació amb el perfil del voluntariat i tenint en compte els estudis realitzats per la Plataforma i Observatori del Voluntariat, el volum de participació dels voluntaris d'Espanya en relació amb la Unió Europea és menor, un 18% del total de la població activa (Plataforma Voluntariat d'Espanya, 2011). Seguint les dades de l'Observatori del Voluntariat (2013), s'observa com el gènere predominant en les activitats voluntàries és femení. En relació amb l'edat, l'Observatori recull que el col·lectiu més participatiu se situa entre la franja d'edat dels 35 als 64 anys, a continuació hi ha el col·lectiu de més de 65 anys, i el grup que menys accions de voluntariat porta a terme és el jovent. Pel que fa al nivell estudis que tenen els voluntaris, s'observa que predominen les persones amb estudis superiors; així mateix, es constata que són aquestes persones les que volen realitzar un voluntariat més especialitzat i no només d'atenció a les persones.

L'Observatori també conclou que la majoria de persones que fan voluntariat no treballen, ja que la majoria estan en situació de jubilació o prejubilació; o,

en el cas del voluntariat femení, es dedica a les tasques de la llar. Quant a les hores dedicades a la tasca del voluntariat, majoritàriament es fa de manera ocasional i, a continuació, la dedicació s'estableix en cinc hores setmanals, tot i que també hi ha un percentatge de persones que hi dediquen un total de 10 hores setmanals.

Actualment, el voluntariat està regulat per la Llei 25/2015 amb la finalitat de divulgar, fomentar, reconèixer i protegir l'associacionisme i el voluntariat, de donar-li suport com a agent de transformació social. Els principis que regulen el voluntariat són la igualtat, la llibertat, la solidaritat, la transformació social, el compromís, el servei, l'altruisme, la cooperació, la participació, el principi de no discriminació, de pluralisme, d'integració o de sostenibilitat, entre d'altres. La llei també estableix els àmbits que regularà l'activitat voluntària, com són els serveis socials, els serveis sanitaris, l'atenció i el suport a les famílies, l'associacionisme educatiu, l'oci i el lleure, la cultura, l'esport, la justícia global, la defensa dels drets humans, el foment de la pau i la cooperació, el voluntariat internacional, la defensa del medi ambient, la igualtat de gènere i el respecte per la identitat social i l'orientació sexual, la joventut, la gent gran, el millorament de les condicions socioeconòmiques i la cohesió social, les activitats comunitàries i veïnals, els moviments ateneistes, i la protecció dels animals.

La Llei també descriu com s'han de centrar les relacions entre l'administració pública, l'associacionisme i el voluntariat. Aquestes relacions han de seguir els principis de col·laboració, complementarietat i participació, amb l'objectiu principal de mantenir la cohesió social i la vertebració territorial. L'Administració realitza una avaluació sobre els programes de voluntariat i associacionisme per a garantir els drets dels ciutadans, i també per garantir que l'acció voluntària no substitueixi el personal en remuneració. En relació amb el Consell de l'Associacionisme i el Voluntariat de Catalunya, la Llei descriu que és un òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèria associativa per a elaborar i fer el seguiment dels programes i projectes que es realitzin. Aquest òrgan elabora i proposa estudis d'actuació, participa en el Pla Nacional de l'Associacionisme, desenvolupa processos de participació oberta a la societat, i comunica i denuncia pràctiques abusives que puguin desenvolupar-se per part de les entitats.

Un altre element que s'ha tingut en compte en el moment de plantejar aquesta investigació és la

comunicació. Comunicar és una acció necessària per a poder establir relació entre les diferents entitats o entre els membres que formen una entitat. Comunicar implica voler expressar una idea a algú. Comunicar és diàleg i, per tant, perquè l'associació creï i construeixi un relat continu ha de tenir la voluntat de generar accions comunicatives. La comunicació entre entitats i també amb el context en què té lloc es realitza segons el model sistèmic i ecològic (Von Bertalanffy, 1976). Tal com defineixen Watzlawick, Beavin i Jackson (1976), les organitzacions segueixen el principi que "no es pot no comunicar", per tant, pensament i comunicació són inseparables. Ha de mostrar-se predisposició i sensibilitat per a interactuar de manera constant, s'ha d'establir un contínuum entre donar i rebre.

L'associació és concebuda com un ésser viu. Ha nascut i es desenvolupa segons una voluntat de les persones que el formen, i són aquestes persones les que n'encaminen l'acció. L'associació també necessita socialitzar-se, ha de relacionar-se per existir. Tota entitat té un caràcter que prové de les persones que l'han creada i que alhora és l'entorn que emmotlla a mesura que es desenvolupa. Una associació ha de saber per a què i per quins motius existeix, i serà això que justificarà la seva presència. També ha de voler compartir, estendre's i, per tant, és necessari parlar de comunicació.

Quan parlem d'associacions que no persegueixen un benefici econòmic, volem dir que recorren a unes estratègies que garanteixen l'èxit del servei o del producte que gestionen i que es regulen segons el mercat de referència, per tant, és necessari conèixer el mercat en què es mouen les associacions. És important tenir ben definits la missió i els objectius de les associacions perquè es puguin seleccionar adequadament els missatges, canals o codis de comunicació que caldrà utilitzar. Tot i que l'associació té voluntat de servei públic, ha de generar una personalitat coherent per a poder comunicar. La finalitat de l'associació ha de ser clara entre qui la promou i ha d'estar legitimada pel teixit social en què s'inclou.

METODOLOGIA

L'objectiu principal de la investigació és conèixer la situació de les entitats de Mollerussa pel que fa als voluntaris. Poder realitzar una visió general del voluntariat per a conèixer les necessitats que tenen les entitats i si disposen dels recursos i habilitats necessàries per a satisfer les expectatives dels voluntaris.

Quant als objectius específics, són els següents:

1. Definir el concepte de *voluntariat* en totes les seves accepcions.
2. Contextualitzar les entitats de Mollerussa. Analitzar el volum d'entitats actives i la seva principal activitat.
3. Conèixer la realitat de les entitats. Conèixer quina relació mantenen amb els voluntaris, com comuniquen els projectes per a donar-se a conèixer, quin tracte i quina acollida ofereixen als voluntaris, és a dir, tots aquells elements que fomenten la relació entre les entitats i el voluntariat.
4. Analitzar la relació que les entitats tenen entre elles.
5. Observar quins canals de comunicació tenen les entitats i com els utilitzen.
6. Definir el treball en xarxa.
7. Conèixer les necessitats de realitzar un treball en xarxa.
8. Analitzar els diferents programes que es realitzen en col·laboració entre les entitats.
9. Analitzar i conèixer les necessitats de les entitats socials respecte al voluntariat.

Es planteja analitzar 62 entitats, parlant principalment del voluntariat i la gestió que en realitzen les associacions, així com la relació que les entitats mantenen entre elles i l'entorn on estan situades. El total d'entitats entrevistades es troba distribuït de la següent manera: 12 pertanyen a l'àmbit social, 11 a l'àmbit cultural, 1 a l'àmbit ambiental, 28 a l'àmbit comunitari, 2 a l'àmbit internacional, 6 a l'àmbit institucional i 2 entitats situades en altres àmbits.

Tenint en compte que a l'hora de plantejar-se la realització de l'estudi es pretén arribar al màxim d'informació possible, s'escull com a mètode d'anàlisi l'entrevista semiestructurada. Principalment, s'opta per aquesta modalitat perquè la mostra de les entitats escollides no són homogènies, sinó que cadascuna té particularitats que la diferencien de les altres i, a més a més, fomenten una relació particular amb el voluntariat. Per tant, aquestes diferències provoquen que no es pugui produir una singularitat exacta per cada entitat.

El guió inicial de l'entrevista es planteja en quatre blocs. Quan es parla amb les entitats sobre la relació

entre elles, es refereix a la creació d'un organisme comú. Per tant, després d'observar la preocupació per part de les primeres associacions entrevistades, s'afegeix un altre bloc que es continua realitzant en la totalitat de les entitats:

1. Explicació general de l'associació. Quines són les principals activitats que realitza.

2. Preguntes relacionades amb el voluntariat. Nombre de voluntaris amb els quals es relacionen, perfil del voluntari, necessitats en relació amb el voluntariat, relació amb el voluntari, captació del voluntari...

3. Relació de l'associació amb altres associacions de Mollerussa.

4. Situació del voluntariat en general. Com es percep el treball del voluntariat, com es pot potenciar, el rol de les institucions amb el voluntariat...

5. Creació d'una xarxa o ens que aglutini la majoria d'entitats de la ciutat de Mollerussa. Necessitat d'aquesta xarxa, gestió o forma...

RESULTATS

En l'última anàlisi realitzada per l'Observatori del Voluntariat (2013) es conclou que el prototipus del perfil de la persona voluntària és de gènere femení i que l'edat majoritària se situa a partir dels 55 anys. Si observem les dades recollides en l'estudi, veiem la mateixa tendència. En aquesta qüestió, la majoria de les entitats classificades com a comunitàries mostren paritat en el gènere dels voluntaris. En canvi, les entitats socials destaquen per un predomini del voluntariat femení.

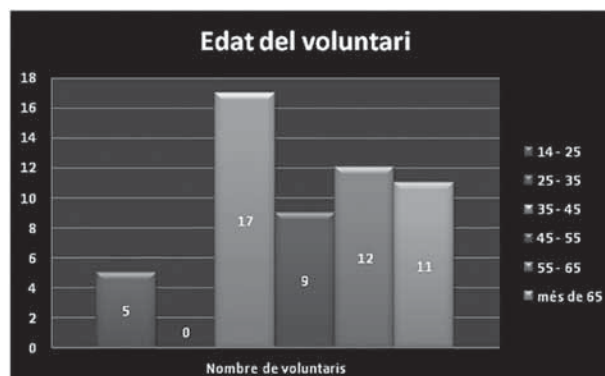

Gràfica 1. Gènere del voluntari.

Gràfica 2. Gènere del voluntari de les entitats socials.

Pel que fa a l'edat, els resultats obtinguts segueixen el perfil majoritari del voluntariat a Catalunya. Quan analitzem la franja d'edat del voluntariat de totes les entitats en general, se situa entre els 35 i 45 anys. En canvi, l'edat del voluntariat de les entitats d'acció social està situat a partir dels 65 anys; el nombre de voluntaris disminueix a mesura que la franja d'edat és més jove.

Gràfica 3. Edat del voluntari.

Gràfica 4. Edat del voluntari de les entitats socials.

Tal com s'observa en els següents gràfics, la majoria d'entitats entrevistades tenen un nombre de persones voluntàries que es troba situat entre els 0 i 10 voluntaris. En aquest aspecte, aquesta dada obtinguda també coincideix amb les entitats socials, on únicament són tres les entitats que superen els 20 voluntaris per a la realització de les seves activitats.

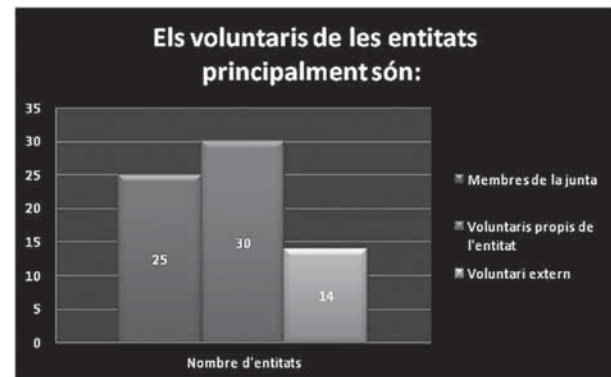
Gràfica 5. Mida de les entitats segons el seu nombre de voluntaris.

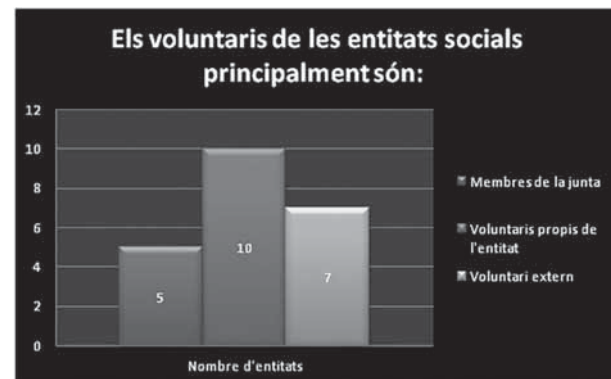
Gràfica 6. Mida de les entitats socials segons el seu nombre de voluntaris.

Una altra dada és observar la relació d'aquesta persona voluntària amb l'associació, és a dir, si ho són els mateixos membres de la junta, si ho són els voluntaris mateixos de l'entitat o són voluntaris externs que col·laboren en activitats concretes. En aquesta qüestió, la majoria de voluntaris procedeixen de l'entitat mateixa, tant en el conjunt d'associacions com en les d'actuació social. La principal diferència d'aquesta comparació rau en el fet que els membres de la junta, en moltes entitats, actuen com a voluntaris en les activitats de manera notable. En canvi, aquest percentatge disminueix quan es tracta de les entitats socials, sigui perquè els membres de la junta no són en

l'entorn pròxim d'actuació o perquè el nombre total de voluntaris de què disposa l'entitat és superior a la configuració de la junta.

Gràfica 7. Voluntaris de les entitats.

Gràfica 8. Voluntaris de les entitats socials.

L'anàlisi de la relació entre entitats es fa a partir d'aquelles entitats que són esmentades dues vegades per les altres associacions, és a dir, es descarten les que només són mencionades una vegada. Quan es realitza amb totes les entitats, el nombre d'entitats que s'esmenten és més elevat que quan només són les entitats socials. Com es pot observar, l'entitat més anomenada per les altres entitats és Creu Roja, seguit de l'Agrupació Sardanista quan s'analitzen totes en conjunt. Quan s'analitzen les associacions socials, Creu Roja és l'entitat que manté més relacions amb la resta. També s'observa com la relació entre elles sorgeix en aquelles entitats que l'activitat o el programa és similar, per exemple, les entitats de persones amb discapacitat fomenten la relació entre elles.

Diagrama 1. Relació entre les entitats.

Diagrama 2. Relació entre les entitats socials.

Amb les dades obtingudes s'observa com les entitats tenen una predisposició favorable a treballar en xarxa. Aquesta premissa també s'evidencia quan es planteja la creació d'un organisme comú per gestionar informació, recursos materials i immaterials, persones voluntàries, dates en què es realitzen activitats, entre d'altres. La dificultat apareix quan es planteja com hauria de gestionar-se aquest organisme comú en què la majoria de les entitats no tenen una resposta clara sobre el funcionament.

Gràfica 9. Opinió de creació organisme comú.

Gràfica 10. Opinió de les entitats socials sobre la creació d'un organisme comú.

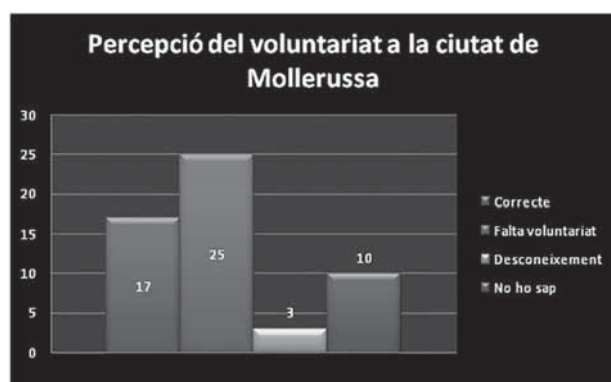

Gràfica 11. Opinió de la gestió d'aquest organisme comú.

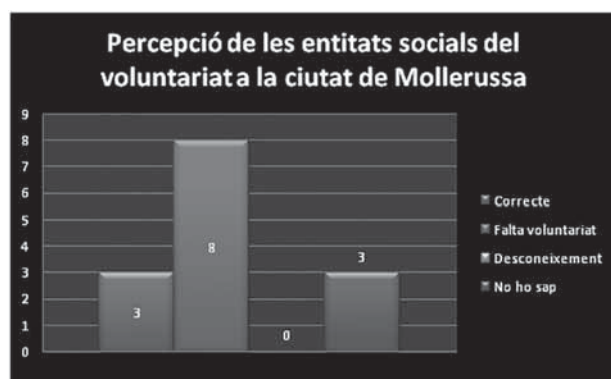

Gràfica 12. Opinió de les entitats socials en relació a la gestió d'aquest organisme comú.

La percepció general de les persones entrevistades sobre el voluntariat a la ciutat de Mollerussa és que hi ha certa manca de voluntariat, principalment voluntariat jove.

Gràfica 13. Percepció del voluntariat a la ciutat de Mollerussa.

Gràfica 14. Voluntaris de les entitats socials.

CONCLUSIONS

“Tothom pot ser voluntari? Crec que tothom pot ser voluntari però no tothom pot ser voluntari a tot arreu [...]; no específicament és complicat, però s'ha de buscar el lloc concret”.¹ A partir d'aquesta citació recuperem una de les definicions del voluntari en aquest estudi:

una acció voluntària organitzada que es desenvolupa dins una organització sense ànim de lucre realitzada per una persona de manera altruista i solidària, que intervé en la realitat social de les persones, davant de situacions de vulneració, privació o falta de drets o oportunitats per a millorar la seva qualitat de vida, cosa que augmenta la cohesió i justícia social com a expressió de societat activa organitzada (Plataforma Voluntariat d'Espanya, 2011).

Amb aquesta definició s'observa com no totes les associacions conceben la mateixa definició de voluntariat, com per exemple “necessitem Corredors Voluntaris, que sàpiguen què és una cursa!!”² o “consideren que hi hauria d'haver un perfil més jove com a tècnic sanitari”.³ En alguns d'aquests casos, per exemple les que dediquen el seu camp d'acció a l'esport o l'educació, perceben un perfil de persona voluntària que és assistencial, que està englobat en les associacions d'acció social. Això implica que la percepció de les entitats sobre la figura de la persona voluntària es modifica segons el camp d'acció: “el voluntari també fa la funció d'informador cabdal”.⁴ Però, en general, totes les entitats transmeten la importància de fomentar i treballar per un voluntariat engrescador, tal com es destaca: “el voluntariat ha de ser atractiu per al voluntari i per captar voluntaris”.⁵

La majoria d'entitats entrevistades de la ciutat de Mollerussa gestionen deu voluntaris. Aquest fet es pot explicar per la població que té Mollerussa i també pel gran nombre d'associacions que hi ha a la ciutat. És destacable que la majoria d'entitats tenen borsa de voluntaris i només demanen persones voluntàries externes per a activitats puntuals: “les activitats es fan a mida del voluntari, perquè aquesta persona estigui a gust amb nosaltres... El voluntari s'ha de cuidar, quan fem sortides se'ls informa i d'aquesta manera les persones se senten més gratificades... es tracta de fidelitzar... Per exemple, amb la festa dels voluntaris, que coincideix amb la visita dels familiars, és l'oportunitat perquè tots interactuïn i totes les parts donin més valor a les diferents tasques que es fan”.⁶ Amb la informació obtinguda de

¹ Entrevista número 17.

² Entrevista número 20.

³ Entrevista número 43.

⁴ Entrevista número 59.

⁵ Entrevista número 27.

⁶ Entrevista número 26.

les entitats s'observa com les entitats socials disposen d'un pla per al voluntariat que en facilita la consolidació a l'entitat. Aquest pla inclou accions de formació, atenció i seguiment i accions de treball en equip entre aquest voluntari i l'usuari de l'entitat: "és important fer actes d'agraïment al voluntari perquè se senti cuidat per l'entitat amb què participa".⁷ Per al foment i per a la consolidació de la persona voluntària, aquesta ha de conèixer els diferents programes de l'entitat, saber què ha de fer, com ho farà i el temps que hi ha d'invertir. I també cal realitzar un reconeixement del voluntari, fent-ne visible la tasca dins l'entitat i l'entorn on estigui situada l'associació: "si el voluntari no se sent recompensat, no continuarà".⁸ Un altre element és el voluntari extern, aquell que es busca en altres entitats o en el conjunt de la població. S'observa que aquest se cerca per a activitats concretes que inclouen un volum més gran d'implicació de persones en un temps més reduït. Les entitats no esmenten especials dificultats per trobar aquest voluntari puntual, però sí que necessiten fer una gestió especial: "quan demanes voluntaris per a activitats d'altres entitats costa més que s'hi participi".⁹

En relació amb el gènere i l'edat del voluntari, hi ha una implicació majoritària de la dona a partir dels 65 anys en les associacions que vinculen la seva activitat a l'assistència i l'ajut als altres: "les dones són més col·laboratives i conceben el món d'una altra manera... des del voluntariat es vol arreglar el món, per tant, hi ha més dones, si anéssim a lluitar hi hauria més homes".¹⁰ La següent citació ajuda a confirmar la dada extreta del gràfic sobre l'edat de la persona voluntària en el camp d'acció social: "el perfil molt bo de voluntari són els prejubilats, tenen bona salut i predisposició per a fer activitats. Amb els diferents programes de l'entitat hi ha voluntaris de totes les franges d'edat, però és a partir de segons quina edat que és més estable".¹¹ En canvi, les entitats paritàries troben vinculada la seva acció a la cultura i al creixement de la comunitat.

Aquesta dada es relaciona amb la percepció que les persones entrevistades de les associacions tenen sobre la manca de voluntariat jove: "el voluntari ha de ser compromès i això es pot fer a partir de certa edat, i en aquest cas ja no es pot fer tot tipus de voluntariat... el voluntariat jove té moltes ocupacions i preocupacions",¹² ja que majoritàriament observen com els altres voluntaris de l'associació on col·laboren o de les

altres entitats són de la mateixa generació que ells, "les mateixes entitats a vegades no fem prou per anar a buscar el voluntari... ens hem de fer veure".¹³ Valguin com a exemples: "en l'àmbit general considero que falta molt de voluntariat, però la gent que en fem s'implica molt",¹⁴ "costa que la gent faci coses sense rebre res a canvi... et diuen «és que jo treballo», tots treballem!",¹⁵ però també s'observa la visibilitat del voluntari, "la gent a qui li agrada el voluntariat busca opcions per fer-ne".¹⁶ Per a millorar aquesta informació sobre les entitats, la majoria de les persones entrevistades consideren que s'ha de realitzar des de les institucions públiques i les mateixes entitats, "als joves els hem de donar eines, ells per si sols no vindran".¹⁷ També es considera necessari que es motivi el jovent, "qui fa de voluntari ho ha de fer de cor",¹⁸ a través de programes i de la manera com es difongui, com per exemple "per potenciar que hi hagi voluntaris vam anar a l'escola a explicar què fem, que ho vegin i en facin un dibuix o relat, i així ho entenen i s'hi impliquen".¹⁹

La interacció entre les associacions condiciona la comunicació i, al seu torn, aquesta comunicació intervé en la relació que s'estableix. Tenint en compte l'aportació realitzada per les associacions, la percepció que tenen les unes de les altres es modifica segons:

- La definició dels components del missatge, que pot estar mal definit, com s'exemplifica amb la següent citació: "per a mi no hi ha voluntari, hi ha unes figures determinades en cada entitat que fan de voluntàries";²⁰ per tant, segons el llenguatge utilitzat es transmet un missatge o un altre.

- També, seguint la teoria dels sistemes i del pensament ecològic (Stierlin, 1994), dins un sistema cap membre té un poder unilateral, per tant, cada part té poder d'influència i de ser influït. D'aquesta manera, quan es percep que "les entitats culturals donen la imatge que són molt tancades, falta obrir-se a la ciutadania, però veig que les esportives i les socials actuen diferent"²¹ significa que hi ha motivació per a modificar les influències generades.

La comunicació interna és important en una entitat perquè en fa possible l'organització. Tenir una estratègia adequada de comunicació interna afavoreix que les persones tinguin sensació de pertinença i

⁷ Entrevista número 17.

⁸ Entrevista número 2.

⁹ Entrevista número 44.

¹⁰ Entrevista número 6.

¹¹ Entrevista número 17.

¹² Entrevista número 59.

¹³ Entrevista número 26.

¹⁴ Entrevista número 3.

¹⁵ Entrevista número 13.

¹⁶ Entrevista número 57.

¹⁷ Entrevista número 3.

¹⁸ Entrevista número 8.

¹⁹ Entrevista número 14.

²⁰ Entrevista número 2.

²¹ Entrevista número 16.

d'estar informades. També aconsegueix crear condicions de funcionament ordinari que permeten una evolució, una consolidació i un canvi correcte de l'associació. S'ha de tenir en compte que els receptors interns també ajuden a realitzar una comunicació externa adequada, ja que es troben en l'entorn on l'associació desenvolupa la seva acció. En el moment que la persona se sent identificada amb l'entitat, la persona té clar el seu rol i responsabilitat dins l'entitat, i això augmenta els sentiments de pertinença envers l'associació. D'aquesta manera, des de la mateixa Administració es reflexiona que

davant la manca de connexió entre les entitats... potser és culpa nostra, potser seria necessari crear un banc d'entitats, segons les temàtiques, per a observar com està la situació i què es pot fer per millorar. Aquesta llista es podria fer des del consell social, tenir clar el mapa d'entitats de Mollerussa. L'ideal podria ser trobar dues o tres persones compromeses de cada entitat que es reunissin per a parlar de les activitats que es realitzen, també d'aquesta manera es potenciaria la implicació de la ciutadania.²²

La comunicació externa serveix a les entitats per a evidenciar que volen existir i que són conscients que els altres també existeixen. Tal com s'observa en les dades obtingudes a les gràfiques sobre la relació entre entitats, les que són citades més vegades són les que tenen més voluntaris i programes per realitzar (per exemple, Creu Roja i Càritas), tant tenint en compte el total d'entitats analitzades com les entitats socials. Així mateix, s'observa el fet que l'època en què ens trobem influeix en la interacció de les entitats. Per exemple, l'Agrupació Sardanista, que l'any 2017 va celebrar la capital de la sardana a Mollerussa, va mantenir relació i interacció amb diverses associacions de la ciutat. Per tant, celebrar un esdeveniment o posar en funcionament un programa concret potencia la connexió entre associacions.

El treball en xarxa és un mitjà per aconseguir l'assoliment dels objectius concrets "amb l'organisme comú, es tracta de sumar no de competir",²³ no és una finalitat en si mateixa, "treball en xarxa sí, però hi ha d'haver un nexa en comú".²⁴ Tal com han comentat diferents entitats, "s'ha d'evitar duplicar serveis, i a vegades costa entendre-ho per part de les entitats... FeSalut està gestionat per l'entitat que va iniciar el projecte... és important que hi hagi un tema comú

a treballar, com en aquest cas és la salut",²⁵ o "crear un organisme comú fomentaria la comunicació i tenir informació de tot el que es fa. Qui ho organitzi ha de tenir temps i capacitat d'organització... la informació es perd quan cada una va per separat",²⁶ o també "seria una bona eina per informar-se de la disposició del voluntariat. Per col·laborar unes entitats amb les altres. La finalitat sempre hauria de ser per ells, el benefici dels usuaris".²⁷ En tot cas, la creació d'un organisme ha de sorgir per la necessitat de les entitats o de la població, és a dir, ha de sorgir de la base, "el problema de la creació d'un organisme comú és que si la idea sorgeix des de la institució i no des de la base, llavors perd l'essència de la seva creació".²⁸ Encara que, com s'observen en les dades representades als gràfics, la majoria d'entitats percebrien positivament la creació d'un organisme comú, però són les diferents sensibilitats de les entitats que a la vegada ho perceben com una dificultat quan s'han de plantejar accions comunes: "trobo complicada la creació d'un organisme comú, ja que ens movem per afinitats, i a qui li interessen els arbres poden no interessar-li les coses d'art, o hi ha qui vol fer una tasca assistencial"²⁹ o "veuria bé la creació d'un organisme que aglutinés les diverses associacions, que depengués de l'Ajuntament, però que alhora fos independent. Hi hauria d'haver un tècnic que ho coordinés tot. Crec que és bastant dificultós, per la diversitat d'associacions de caire divers".³⁰

Per tant, les principals demandes que es van realitzar sobre la tasca que hauria de realitzar un organisme comú és la creació d'una agenda única per evitar l'encavalcament d'activitats: "necessitat de coordinació perquè no s'encavalquin activitats".³¹ També es fa referència a la gestió del voluntariat, tal com s'observa amb l'expressió "sac de voluntariat".³² Parlar d'unificar esforços en un organisme de treball en xarxa sorgeix de la percepció de desemparament i individualitat que tenen les associacions a l'hora de realitzar activitats: "trobo a faltar un organisme que ajudi a impulsar l'activitat de les entitats... Amb la taula d'entitats no només s'ha de fer un acte conjunt, sinó que s'han de generar taules de debat".³³

La gestió d'aquest "imaginari" d'organisme comú suposa divagar entre graus d'implicació de les institucions públiques i les mateixes entitats, "la gent es responsabilitzarà més si es coordina amb una entitat que no pas si ho fa l'Ajuntament". Però al mateix

²² Entrevista número 57.

²⁵ Entrevista número 21.

²⁸ Entrevista número 52.

³¹ Entrevista número 2.

²³ Entrevista número 51.

²⁶ Entrevista número 32.

²⁹ Entrevista número 54.

³² Entrevista número 2.

²⁴ Entrevista número 61.

²⁷ Entrevista número 27.

³⁰ Entrevista número 43.

³³ Entrevista número 24.

temps és evident la dificultat que es percep per a gestionar les necessitats d'entitats tan diverses que no tenen un objectiu comú i "respecte a la coordinadora, és una tasca complicada. És necessari conèixer el perfil que necessita cada entitat per a les diferents activitats, i és difícil si ho gestiona una entitat externa a cada entitat".³⁵ Però a vegades es plantegen moviments assemblearis en què totes les entitats puguin ser-hi representades: "no som partidaris de crear estructures fixes, però sí una mena de plataforma per fomentar la coneixença, el dinamisme, la coincidència de més d'un acte el mateix dia".³⁶

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Llei 25/2015, de 30 de juliol, del voluntariat i de foment de l'associacionisme, DOGC 025&6930 (2015).

LLEI 6/1996, de 15 de gener, del voluntariat, BOE 15, de 17-1-1996. (1996).

OBSERVATORIO DEL VOLUNTARIADO (2013). *Así Somos: El perfil del voluntariado social en España*. Madrid: Plataforma del Voluntariado.

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIADO DE ESPAÑA (2011). *Diagnóstico de la situación del Voluntariado de acción social en España*. Madrid: Ministerio de Sanidad Política.

STIERLIN, H. (1994). Entre el riesgo y la confusión del lenguaje. Dins P. Watzlawick i P. Krieg (eds.), *El ojo del observador. Contribuciones al constructivismo*. Barcelona: Gedisa.

VON BERTALANFFY, L. (1976). *Teoría General de Sistemas*. México: Fondo de Cultura Económica.

WATZLAWICK, P., BEAVIN, J. Y JACKSON, D. (1976). *Teoría de la comunicación humana*. Barcelona: Herder.

ANNEX1. LLISTAT D'ENTITATS UTILITZADES A LA MOSTRA

	Nom de l'entitat
1	Gent del Centre de Formació d'Adults de Mollerussa
2	Centre d'iniciatives Solidàries Àngel Olan
3	Casal de la gent gran
4	Espai Social de - Fundació Catalunya la Pedrera
5	Associació Contra el Càncer
6	Associació de Polonesos
7	Associació de Dones de l'Albada
8	Associació ecobenestar
9	Associació Salut Mental del Pla d'Urgell
10	Agrupació Sardanista
11	Voluntaris protecció Civil
12	Associació AMIC2
13	Mans Unides
14	Associació de Donants de Sang Pla d'Urgell
15	Escoltes Cal Met
16	Associació 50 anys
17	Creu Roja El Pla d'Urgell
18	Observatori Sociodemogràfic de les Terres de Lleida
19	Càritas Parroquial de Mollerussa
20	Associació xafatolls
21	ASPID
22	Associació de Senegalesos de Mollerussa i Comarca
23	Consell Consultiu de la Gent Gran del Pla
24	Associació cultural l'Arreu de Mollerussa
25	ACUDAM
26	Residència Terres de Ponent
27	Residència Can Jaques
28 amb Albada	Associació Aules d'Extensió Universitària
29	Associació Jovent de Mollerussa
30	Associació Vi per Vida
31	Associació de Malians
32	AMPA Col·legi del Carme
33	AMPA Col·legi Ignasi Peraire
34	AMPA Col·legi Pompeu Fabra
35	AMPA Col·legi Les Arrels

³⁵ Entrevista número 17.

³⁶ Entrevista número 24.

36	AMPA INS Terres de Ponent
37	AMPA La Serra
38	AMPA Col·legi La Salle
39 com arrels	Referent de l'associació d'AMPES
40	AMPA Col·legi Siloe
41	La Xarxa
42	Associació Mollerussa Comercial
43	Consell esportiu
44	Associació Excursionista Serralada
45	Futbol Club Mollerussa
46	Associació Lan Party
47	Plataforma Canal Viu
48	Casa de Aragón de Mollerussa
49	Colònies Sant Jaume
50	PAHC (Plataforma d'Afectats per la Hipoteca)
51	Associació de la Música
52	Ateneu Popular Pla d'Urgell
53	Associació dels Amics de Bisbe Deig
54	Associació Mascançà
55	Associació Saó de Ponent
56	Associació Cultural Juvenil
57	Referent de l'Ajuntament
58	Referent del Consell Comarcal
59	Referent de CAP de Mollerussa
60	Associació Familiars Alzheimer
61	Fundació Serveis de Suport
62	Fundació Valors i Persona